

Nr 176.

Av herr **Lundberg m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag om anslag till statens fartyg för fiskeriundersökningar.

Fisket i Östersjön är av mycket stor betydelse för vår livsmedelsförsörjning. Under år 1943 inbragte det en fångstmängd på över 65 miljoner kg till ett värde av över 55 miljoner kronor. Det svenska saltsjöfiskets totala avkastning uppgick till nära 144 miljoner kg till ett värde av nära 119 miljoner kronor, varför östersjöfiskets andel i fångstkvantiteten uppgick till omkring 45 % och i fångstvärdet till 46 %. Under samma tid torde insjöfisket ha inbragt en fångstmängd på ungefär 15 miljoner kg till ett värde av omkring 30 miljoner kronor.

Vid en återgång till fredsförhållanden torde man kunna räkna med en betydande minskning av fiskpriserna, vilket skulle medföra en ofta katastrofal minskning av fiskets lönsamhet, vilken ej varit överdrivet hög för Östersjöns fiskare ens under de gångna krisåren. För att dessa fiskare under de kommande åren skola kunna skaffa sig ett drägligt uppehälle trots minskade priser, måste de på ett eller annat sätt effektivisera sitt näringsfång. Vissa möjligheter härtill torde föreligga. Hittills gjorda försök att tillämpa västkustfiskets metoder i Östersjön ha ej slagit väl ut, men man får därför ej ge upp hoppet om att vissa förbättringar i metodiken vore möjliga även i Östersjön.

Det synes dock, som om vissa andra utvägar vore möjliga. Fisket i Östersjön är i övervägande grad baserat på strömmingen, varför fiskets utfall är i högsta grad beroende av denna fiskarts uppträdande och vanor. Inom många kustområden bedrivs fisket under endast kortare perioder, då strömmingen står nära land. Kunde de fiskande med båtar och redskap följa strömmingsbestånden på deras vandringar bättre än hittills, skulle sannolikt fångsterna ökas, samtidigt som avsättningen vore lättare, då tillförseln bleve jämnare fördelad under olika årstider.

Detta förutsätter dock att framför allt fiskebåtarna på stora delar av ostkusten utbytas mot andra typer, förslagsvis sådana, som användas i Hanöbukten. Denna anskaffning av bättre båttyper har redan börjat på en del

kuststräckor. Men det är ej nog med att bättre båtar anskaffas. Man måste också kunna bedöma, var man bäst skall kunna fiska efter strömming. På västkusten har man under många år haft särskilda sillrekognosceringar, vilka varit fisket till stor hjälp. Något liknande torde kunna inrättas även för Östersjöns behov.

Förslagsvis kunde fiskförsäljningsföreningarna och fiskeriinstruktörerna kunna anlitas för en del uppgifter i samband härmed. Genom deras medverkan skulle rapporter och prov kunna insändas till fiskerimyndigheterna, som skulle kunna bearbeta dessa uppgifter och på så sätt få en överblick över strömmingsbeståndens förekomst och uppträdande.

Genom de undersökningar, som utförts med fiskeriundersökningsfartyget Eystrasalt, ha i en del fall strömmingsbeståndens vandringar kunnat följas, men ännu återstår mycket att göra. Östersjön är ett stort vattenområde, och ett enda fartyg kan därför ej övervaka fiskbeståndens vandringar i alla dess delar, men ett samarbete mellan de ovan nämnda föreningarna och tjänstemännen och fartygets fiskeribiologer skulle utan tvivel kunna effektivisera undersökningarna i hög grad.

Undersökningarna ha visat, att nyrekryteringen av Östersjöns strömmingsbestånd sker periodvis. Under de senaste fem eller sex åren ha en eller ett par årskullar svarat för större delen av strömmingsbestånden. I södra och mellersta Östersjön ha höstlekare av 1937 års kull utgjort omkring tre fjärdedelar av fångsterna, under det att i Bottenhavet de två årskullarna 1936 och 1937 tillsammans utgjort huvuddelen av beståndet. En följd härav har bland annat varit, att storleken av den fångade strömmingen med tiden blivit allt större, varför allt vidmaskigare skötar måst användas vid fångsten. Genom de med Eystrasalt utförda undersökningarna har det visat sig, att man något eller några år i förväg kan avgöra, vilka årskullar som komma att dominera bestånden. Med ledning av dessa uppgifter skulle man kunna bättre planera anskaffningen av lämpligaste redskapstyper, vilket vore att förbilliga fiskets omkostnader.

Många andra exempel på de vinster fisket kan få av de fiskeribiologiska undersökningarna skulle kunna anföras, men det sagda må vara nog. För fiskeribiologisk forskning finnas också betydande resurser, men i en del fall måste de betecknas som otillräckliga. För sötvattensfiskets behov är det tämligen väl ställt. Undersöknings- och försöksanstalten för sötvattensfisket har ett modernt laboratorium, vid vilket bland annat två laboratorer äro anställda. Huvudsakligen för sötvattensfisket arbetar också fiskeritillsynsmyndigheten, som bland sin personal har en överinspektör, en laborator och en assistent. Nästkommande budgetår torde ytterligare en laborator anställas. Efter förordnande av vattendomstol ha av vattenavgiftsmedel stora belopp anslagits till sjöregleringsundersökningar. Dessutom ha vattenfallsstyrelsen och de stora kraftverken anslagit medel till undersökningar av skador på lax och

annan flodvandrande fisk i samband med utbyggnad av vattenkraften. För sin verksamhet för sötvattenfisket åtnjuter Södra Sveriges fiskeriförening statsanslag. Huvudsakligen för västkustfiskets räkning arbetar hydrografisk-biologiska kommissionen, som bland annat har ett havsfiskelaboratorium i Lysekil samt undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak. Vid detta laboratorium ha tre laboratorer varit anställda, varav två fiskeribiologer.

För Östersjön har lantbruksstyrelsen ett undersökningsfartyg, Eyrstrasalt, som emellertid endast varit i gång under en del av året, högst sex månader, men under de gångna krisåren betydligt mindre. Detta har varit till stort men för undersökningarnas effektivitet. Dessutom måste det vara förbundet med stora svårigheter att hålla fartyget tillfredsställande bemannat med så kort anställningstid. På ett fartyg av denna karaktär måste man ha en väl in-tränad besättning, om de olika arbetena skola kunna utföras någorlunda effektivt. Till detta kommer, att någon särskilt anställd fiskeribiolog för de med Eyrstrasalt bedrivna undersökningarna ej finnes. Hittills ha icke ordinarie fiskeritjänstemän fått ha hand om dessa under någon tid av sin utbildning, vilket knappast varit till gagn för undersökningarna.

Östersjöfisket har dock berättigade krav på fiskeribiologiska undersökningar lika väl som fiskets övriga grenar. För endast en del av de kostnader, som sötvattensfisket nu har, kunde en effektivisering av undersökningarna i Östersjön kunna åstadkommas. Eyrstrasalt skulle då kunna hållas i gång under större delen av året, och om ett par fiskeribiologer anställdes för att sköta undersökningarna, skulle utan tvivel östersjöfiskets behov av fiskeribiologisk forskning i stort sett kunna tillgodoses. Den ene av dessa fiskeribiologer skulle kunna ha hand om de med Eyrstrasalt utförda arbetena, under det att den andre skulle kunna omhänderha samarbetet med de olika fiskeriororganisationerna och den genom dem ombesörjda provtagningen. Ett mindre laboratorium för bearbetning av det insamlade materialet vore naturligtvis också värdefullt och torde ej heller draga några större kostnader.

Enligt 1946 års statsverksproposition äro upptagna till fiskerundersökningsfartyget Eyrstrasalt: för avlöningar 9 300 kr. och för omkostnader 16 000 kr. eller tillsammans 25 300 kr. För det ovan angivna behovet av fiskeribiologisk undersökningsverksamhet i Östersjön och de ökade omkostnaderna för att undersökningsfartyget Eyrstrasalt skall kunna hållas i gång under större delen av året krävas ökade anslag. Kostnaderna för en utvidgad fiskeribiologisk undersökningsverksamhet torde bli följande:

Undersökningsfartyget Eystrasalt:

Avlöningar:

Befälhavarens arvode	kr.	3 600	
» » sjötillägg	»	1 800	
Besättningens hyror	»	9 240	14 640
Omkostnader	»	22 000	22 000
			<u>Summa kronor 36 640</u>

Fiskeribiologer:

Laborator, lön (Lönegrad 26)	kr.	10 020	
Assistent, » (Lönegrad 21)	»	7 688	
Rörligt tillägg, förslagsvis	»	3 000	
Resekostnader, undersökningar etc.	»	5 000	25 708
			<u>Summa kronor 62 348</u>

Med hänvisning till det anförda hemställa vi,

att riksdagen, med de ändringar som ovan anförts, godkänner Kungl. Maj:ts proposition under nionde huvudtiteln punkterna 170 och 171 och beslutar

A. (punkt 170)

1) godkänna följande avlöningsstat för statens fartyg för fiskeundersökningar, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1946/47:

Avlöningsstat.

Statens undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis
2. Rörligt tillägg, förslagsvis
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, förslagsvis

Statens undersökningsfartyg för fiskeriadминистраtionen.

1. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t ..
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, förslagsvis

Fiskeribiologer.

1. Laborator, lön (Lönegrad 26)
2. Assistent, » (Lönegrad 21)
3. Rörligt tillägg, förslagsvis
4. Resekostnader, bearbetningar etc.

Summa kronor 116 548

2) till Statens fartyg för fiskeriundersökningar: Avlöningar för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 116 548 kronor; samt

B. (punkt 171)

till Statens fartyg för fiskeriundersökningar: Omkostnader för budgetåret 1946/47 anvisa ett förslagsanslag av 134 400 kronor.

Stockholm den 22 januari 1946.

John Lundberg,
Uppsala.

Gösta Skoglund.

Sigvard Ohlsson.

K. J. Andersson,
Alfredshem.